

байдужий до природи і до минулого свого міста. Маршрут пролягає через доволі пересічену лісову місцевість, тому наявність зручного взуття, верхнього одягу з довгим рукавом і капелюха є обов'язковим. Приблизна довжина пішохідної частини маршруту – понад 9 км, проходження із зупинками займе біля 4 годин.

1. "Київ. Енциклопедичний довідник" УРЕ, Київ-1981; 2. Туристськими маршрутами Голосіївського лісу. Федерація профспілок України. Інститут туризму. – К., 1999. – 34 с; 3. <http://travel.org.ua/regions/index.php?pid=3> – «Туристичний клуб «Мангуп»; 4. <http://1000years.uazone.net/pub/Kytaiv.doc> - 1000 років української культури; 5. <http://kitaievo.kiev.ua> – сайт Китаївського монастиря.

УДК 911.3

Дмитрук О.Ю., Гондарєва К.В.

ЗООЛОГІЧНА ЕКОСТЕЖКА В ГОЛОСІЇВСЬКОМУ ЛІСІ

*Запропоновано концепцію зоологічної екостежки в Голосіївському лісі.
The conception of the zoological ecotour in the Golosyiv's forest is proposed.*

Постановка наукової проблеми. Екостежки як специфічна форма природоохоронної освіти є надзвичайно ефективними, насамперед, завдяки неформальності педагогічного процесу, що проходить не як обов'язковий захід, приурочений до конкретної дати, місця чи часу, а при безпосередньому спілкуванні з природним середовищем з емоційно насиченим сприйняттям туристами об'єктів процесів і явищ географічного середовища [3]. Однак на сьогодні мало розробленими залишаються конструктивно-географічні основи проектування еколого-зоологічних стежок об'єктах, що мають статус пам'ятка садово-паркового мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши наявні розробки та публікації з досліджуваної проблеми зауважимо, що сучасні екологічна стежки є унікальною інтегративною системою, що включає природоохоронну інформаційно-виховну роботу, активну фізичну рекреацію та оздоровлення екотуристів. Наукові підвалини для дослідження визначеної проблематики закладають праці О.Ю. Дмитрука, А.Н. Формозова, Ю.М. Грищенка, Л.М.Зуб, М.Д. Родичкина та інших авторів.

Виокремлення невивчених сторін дослідження. Розробка та проведення мереж екостежок на сьогодні полягає не тільки в їх потенційному економічному та природоохоронному зиску, а в тому, що вони є чи не єдиним дієвим механізмом забезпечення середовище відтворюючих та урбокомієнсаційних потреб міських мешканців та найбільш доступною масовою формою екологічної освіти. При цьому зауважимо на певні прогалини у безпосередніх проектних розробках екостежок для урбанізованих територій.

Метою даної статті є дослідження та аналіз сучасного стану тварин-

ного світу пам'ятки садово-паркового мистецтва Голосіївського лісу та створення на даній території зоологічної екостежки, виховання екологічно - грамотної (екокультурної) поведінки людини у природі й поширення знань про природу та людину як невід'ємну частину природного середовища.

Виклад основного матеріалу. До початку пішохідної частини екологічної стежки, яка має загальну протяжність близько 6 км., найзручніше доїхати на тролейбусі №1 або автобусі №20 від станції метро «Либідська». Виходимо на зупинці «вул. Лисогірська », повертаємо назад метрів на 20 до перехрестя. В цьому місці до проспекту Науки примикає вулиця. Йдемо по ній у західному напрямку. Метрів через 400 вулиця входить в Голосіївський ліс. За останнім будинком на південній стороні вулиці починається лісова стежка. В цьому місці знаходиться наша перша точка «Грабова роща». Голосіївський парк являється найбільшою зеленою прикрасою міста Києва. Починаємо рухатись по нашій стежці, яка спускається в південному напрямку і через метрів 400 виходить в долину широкого яру. Саме тут ми зупиняємось на точці «Таємниче урочище». Йдемо 200 м. на південь по стежці біля східного борту яру й потрапляємо в заплаву наступного його притоку, що примикає зі сходу. Далі стежка разом з яром повертає на південний захід і йде по його дну вздовж струмка метрів через 200, на лівому березі – два джерельця, нижче яких заплава струмка стає заболоченою. Прямуюємо по брусованих кладках і через 300 м, виводить з яру до великого ставка. Це нижній з трьох ставків на річці Самбурці. Голосіївські ставки – каскад водойм, що утворилися на Голосіївському струмку, що протікає територією Голосіївського лісу. Каскад складається з верхнього і найбільш впорядкованого Дідорівського ставка та групи з 3-х ставків, розташованих нижче за течією струмка, біля Голосіївської пустині [6]. Зупиняємось на нашій наступній точці «Зачаровані озера» [4]. Звідси повертаємо на схід, обходимо ставок по дамбі, яка розміщується на його нижньому східному боці, і рухаємось далі південним берегом каскаду ставків. Стежка тягнеться спочатку на захід, потім повертає у південно-західному напрямку. Пройшовши 700 м від заплави, опиняємось біля дамби між другим знизу і третім ставками. Тут знаходиться наша наступна точка «Голосіївська пустинь». Якщо перейти по дамбі на північний берег і пройти по дорозі на захід 400 м, можна опинитися в Голосіївській пустині (монастир).

Поряд із фундаментами церкви Живоносного Джерела (зі східного боку) збереглася частина старовинного монастирського цвинтаря з могилами преп. Олексія та преп. Парфенія, відомого старця та духівника. На сьогодні вже відновлено храм Іоанна Милостивого, відновлюється храм на честь ікони Божої Матері "Живоносне Джерело", монастирське кладовище, келії, огорожа, господарські споруди. При монастирі діє заміський скит Різдва Богородиці у Церковщині [6].

Продовжуємо рух лісовою стежкою в південно-західному напрямку, спочатку вздовж берега ставка потім трохи відхиляємось в сторону і прямуємо паралельно старому струмку, і через 500 м виходимо до огорожі на-

сосної станції. Від її протилежного кута до ставка Дідорівка в південно-західному напрямку прокладена ґрунтова дорога – 300 м. Продовжуємо рух лісовою стежкою 150 м на південний захід і потрапляємо у нижню частину широкої просіки на схилі. Це гірськолижна траса, яка частково обладнана штучним покриттям. Тут ми зупинимось на точці «Лижна база». За гірськолижною трасою у південно-східному напрямку простягнулась лінія підйомника. Підіймаємось вздовж траси підйомника по трав'яному схилу 200 м з набором висоти близько 50 м і знову опиняємось в лісі. Стежкою над схилом ідемо 250 м у південно-західному напрямку до великої галявини. На південному краю галявини – квартальний стовп із номерами 6-7-10-12. А це свідчить про те, що ми дійшли до точки «Столітні Велетні». Ця галявина відома своїми столітніми дубами, які є візитною карткою всього Голосіївського лісу. Рухаємось просікою на південь 400 м до перетину з лісовою дорогою. Йдемо по дорозі 500 м у південно-західному напрямку до північно-східного рогу Головної астрономічної обсерваторії НАНУ, де знаходиться наша точка «Астрономічна обсерваторія». Обходимо її територію вздовж східної частини огорожі – 450 м на південь. Біля південно-східного рогу повертаємо на південний захід. Приблизно через 100 м – розгалуження трьох доріг. Рухаємось по середній у південному напрямку й через 300 м виходимо на просіку. Пройшовши по ній 650 м на південь по досить пересіченій місцевості, ми опиняємось на асфальтованій дорозі біля південного краю Голосіївського лісу. Де і знаходиться наша кінцева точка «Перехрестя двох доріг». Під час проходження цієї ділянки нашої стежки, ми можемо спостерігати чудові ландшафтне та біологічне різноманіття.

Висновки. Отже, актуальність організації мереж екологічних стежок на сьогодні полягає не тільки в їх потенційному економічному та природоохоронному зиску, а в тому, що вони є чи не єдиним дієвим механізмом забезпечення середовищевідтворюючих та урбокомпенсаційних потреб міських мешканців та найбільш доступною масовою формою екологічної освіти.

1. География населения наземных животных и методы его изучения/ Формозов А.Н.: М. 1959. 2. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: навч. посібник. Рівне: РДТУ, 2000.-230с. 3. Дмитрук О.Ю Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Навчальний посібник. – 2-е вид., - К.: «Альтерпрес», 2004. – 192с. 4. Сады, парки и заповедники Украинской ССР/М.Д. Родичкин, О.Н. Родичкина, Н.Л. Гринчак, В.С. Сергеев, П.Н. Фещенко.-К.: Будівельник, 1985.-167с. 5. Формозов А.Н. Спутник следопыта, М.:1952 6. Офіційний сайт Національного природного парку "Голосіївський".

УДК 911.3

Дмитрук О.Ю., Ковалевич А.І.

САКРАЛЬНА ЕКОЕКОСТЕЖКА «ЛИСА ГОРА»

*Запропоновано концепцію сакральної екостежки «Лиса гора».
The conception of the sacral ecotour «Lisa Gora» is proposed.*